

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra informačních technologií a technické výchovy

POSUDEK
OPONENTKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení autorky: **Renáta Nožičková**
Název tématu práce v českém jazyce: **ICT v mateřské škole**
Rok odevzdání: **2014**
Jméno a tituly oponentky: **Doc. RNDr. Miroslava Černochová, CSc.**
Pracoviště: **KITTV PedF UK v Praze**
Kontaktní e-mail: **Miroslava.Cernochova@pedf.cuni.cz**

I. Základní náležitosti listinné podoby práce:

- Bakalářská práce sestává jednak z vlastního textu o rozsahu 90 stran, jednak ze 4 příloh v rozsahu 21 stran. V seznamu použitých informačních zdrojů je uvedeno 20 knižních titulů a 11 odkazů na elektronické zdroje. Součástí seznamu použitých informačních zdrojů je i seznam 21 webů a portálů, které autorka analyzovala a evaluovala. Do textu je zařazeno 15 grafů. Z hlediska rozsahu a z formálního hlediska uspořádání textu splňuje předložená práce požadavky kladené na bakalářskou práci.
- Práce obsahuje titulní list, prohlášení podepsané autorkou práce, název v českém a anglickém jazyce, abstrakt práce v českém jazyce a v anglickém jazyce, klíčová slova v českém a v anglickém jazyce, obsah práce a seznam použitých informačních zdrojů, zadání bakalářské práce. Z formálního hlediska bakalářská práce obsahuje všechny požadované části.

II. Obsah a odborná úroveň práce:

- *V teoretické části* se autorka věnuje problematice dítěte předškolního věku (charakteristickým znakům psychiky dítěte a klíčovými faktory pro jeho rozvoj), v jehož psychickém rozvoji, vývoji jeho osobnosti a inteligence hrají významnou roli rodina, motorická obratnost (např. při kresbě), vývoj řeči a hra. Pro porozumění kontextů souvisejících s možnostmi a přístupy k využití ICT v práci mateřských školek se autorka zabývá analýzou kurikulárních dokumentů pro předškolní výchovu (RVP PV).
- Autorka se zabývá problematikou ICT v mateřské školce v kontextu změn v pojetí předškolního vzdělávání, k nimž došlo u nás po roce 1989 a které se nakonec promítly i v roce 2004 do kurikulárního dokumentu RVP PV, do vzniku mateřských školek s alternativními vzdělávacími přístupy k předškolní výchově a vzdělávání (Waldorfské mateřské školy, mateřské školy M. Montessori, daltonské mateřské školy, mateřské školy Začít spolu (Step by Step), mateřské školy s programem podpory zdraví – Zdravá mateřská škola).
- Autorka se na možnosti ICT v předškolním vzdělávání dívá velice střízlivě: „Jsem zastáncem toho, že se ji musíme naučit využívat správně tak, aby nám sloužila, ne nás

poškozovala a ničila“, nenechává se strhnout mediálními tlaky, aby se v mateřských školách podstatně více než dosud používaly moderní digitální technologie. Autorka (s. 25) upozorňuje na to, že dítě předškolního věku si „všímá, jak rodiče s technikou zacházejí, všímá si také toho, kolik času rodiče práci s počítačem věnují a chce je samozřejmě také napodobit, což není pro zdravý vývoj dítěte možné“.

- Problematika používání ICT v předškolním věku pro rozvoj dítěte je z lékařského hlediska včetně hledisek vývojové psychologie i didakticky velice závažná (viz např. publikace M. Spitzer (2014)) a v současné době zejména v důsledku dostupného vybavení (mateřských) škol interaktivními dotykovými digitálními technologiemi velice diskutovaná. Nevhodnou integrací těchto technologií do každodenního života dětí mohou mít tyto technologie negativní dopady na další vývoj poznávacích procesů podílejících se na rozvíjení schopnosti dítěte se učit.
- Stěžejním výstupem teoretické části bakalářské práce jsou pak autorčiny návrhy námětů pro zařazení ICT do různých vzdělávacích oblastí RVP PV v práci pedagogů s dětmi, v administrativě a řízení školky včetně komunikace s rodiči aj. Velmi významnou oblastí využití ICT v životě školek jsou jejich webové stránky (viz kapitola 4).
- V *praktické části* autorka představuje dvě výzkumná šetření s respondenty.
- První výzkumné šetření je zaměřeno na vedení mateřských školek v Praze s cílem zmapovat využití ICT v mateřských školách, k jehož realizaci autorka použila metodu anonymního webového dotazníku s 15 otázkami. Odpověď na některé z otázek znamenalo pro respondenta vyznačit/vybrat některou z nabízených možností; některé otázky byly s otevřenou odpovědí vlastními slovy. Byla získána data od 100 respondentů.
- Druhé výzkumné šetření autorka realizovala metodou strukturovaného rozhovoru (se sedmi připravenými otázkami) s 10 rodiči ve vybraných mateřských školách, v nichž se používají ICT, s cílem zjistit postoj rodičů na používání ICT s předškolními dětmi.
- Data obou výzkumných šetření byla vyhodnocena a přehledně zpracována (Kapitola 8).
- Součástí praktické části je i rozbor a evaluace 21 webových informačních zdrojů určených pro mateřské školy (s. 61-79). Webové stránky zvolila studentka jednak na základě doporučení pedagogů, na základě dotazníku a z vlastních zkušeností. Cílem této analytické práce bylo vytvořit přehled dostupných informačních zdrojů, které by mohli využít rodiče a pedagogové mateřských školek. Pro analýzu webových zdrojů si autorka připravila seznam bodů (s. 110), které při analýze stránek sledovala.
- V závěrečné kapitole studentka sumarizuje poznatky získané v praktické části.
- Zvolené metody a postupy odpovídají jak tématu, tak zadání bakalářské práce.

III. Výsledky a přínos práce

Přínos předložené práce spatřuji v těchto oblastech:

- Teoretická část:
 - v návrzích námětů na využití ICT pro jednotlivé vzdělávací oblasti RVP PV (s. 36-39) s odkazy na internetové zdroje.

- Praktická část:
 - V této části autorka prokázala, že je schopna naplánovat, zorganizovat a vyhodnotit výzkumné šetření na aktuální téma. Oceňuji, že se autorka ve svých šetřeních zaměřila nejen na vedení škol, ale i na rodiče: optikou vybraných rodičů tak mohla zjistit, jakým způsobem má rodina vliv na to, za jakých podmínek se děti předškolního věku setkávají ve svém dětství s ICT. Strukturované rozhovory s rodiči potvrdily to, co všichni tušíme, že se děje v praxi: např. „rodiče přiznali, že dětem dají tablet nebo počítač, když si potřebují zařízovat své věci a nemají na děti čas. Většina rodičů nedokáže zabránit svým dětem využívání těchto zařízení“ (s. 59) nebo „rodiče přiznali, že se příliš nezajímají o to, jestli děti ICT využívají správně a nehrozí jim žádné rizika.“ (s. 60).
 - Za velmi významné považuji zjištění, které vyplynulo z analýzy webových stránek, že nepřehlednost a množství různorodých webových zdrojů neumožňuje rodičům a pedagogům se v problematice ICT v mateřských školkách zorientovat, řada důležitých informací k této problematice chybí. „Orientace na internetu je čím dál náročnější a stoupá spíše kvantita než kvalita webových stran.“ (s. 83) Autorka svou prací upozorňuje na závažný problém.
 - Další alarmující zjištění, které vyplynulo z výzkumných šetření této bakalářské práce, je to, že není skoro žádný zájem o semináře, že „pedagogové v MŠ běžně absolvují jen základní kurzy pro ovládání ICT s domněnkou, že vše ostatní ví.“ (s. 83).

IV. Zpracování

- Cíle stanovené v zadání bakalářské práce byly splněny: Autorka ve své práci prokázala, že
 - a. se zorientovala v dané problematice, prostudovala dostupné zdroje.
 - b. Zmapovala možnosti užití ICT na podporu práce pedagogů MŠ.
 - c. Zmapovala možnosti využití ICT dětmi předškolního věku.
 - d. Analyzovala výsledky výzkumného šetření.
 - e. Zformulovala závěry a doporučení pro praxi v MŠ.
- Bakalářská práce je zpracovaná velice pečlivě, její uspořádání je přehledné. Jednotlivé její kapitoly a podkapitoly na sebe logicky navazují. Výsledky z výzkumného šetření zařazené do Praktické části jsou doplněny grafy v barevném provedení.
- Po grafické i formální stránce splňuje bakalářská práce všechny náležitosti.

V. Případné otázky pro obhajobu a náměty do diskuze:

Doporučení a připomínky:

- 1) Doporučení rodičům Karla Nešpora, která zmiňuje autorka na s. 25, jsou vhodná především pro výchovu žáků mladšího školního věku, nikoliv pro děti předškolního věku (aby předškolák mohl vstoupit záměrně do diskuse v diskusním fóru, tak by musel umět číst a psát). Jakým způsobem by autorka tato doporučení upravila s ohledem na možnosti a schopnosti dítěte předškolního věku?
- 2) Zjištění z praktické části ukazují, že společnost musí věnovat problematice ICT v práci s dětmi předškolního věku velkou pozornost. Je potěšující, že řada respondentů se shodla v tom, že „mateřská škola by měla dětem zprostředkovat kontakt s počítačem v období mezi 5–6 lety. Dítě je většinou již dostatečně vyspělé, aby mohlo počítačový

program zvládnout“ (s. 30) a že je nutno dodržovat jistá hygienická a bezpečnostní pravidla (s. 31), mezi nimiž však postrádám například požadavek dobré viditelnosti (např. při projekci), aby si děti nekazily zrak.

- 3) Formulace cílů na s. 42 nejsou ve skutečnosti formulacemi cílů, ale jen naznačují, jakým směrem se bude šetření ubírat. Autorka hovoří o šesti cílech, ale v seznamu zmiňuje jen pět cílových zaměření.

Věřím, že se autorka bude o problematiku digitálních technologií v práci s dětmi v mateřských školách zajímat i v budoucnu. V takovém případě doporučuji hledat inspiraci na Slovensku, kde se využití ICT v předškolní výchově a v učení dětí v mateřských školách zaměřuje na elementární edukační robotiku, práci s robotickými stavebnicemi a programovatelnými hračkami. Činnosti s robotickými stavebnicemi a programovatelnými hračkami mohou mít charakter hry, při nichž se rozvíjí jednak prostorová představivost, motorika, jednak logické myšlení dítěte.

Gramatické chyby:

s. 18: interpunkce

s. 25: shoda podmětu s přísudkem „... by měli rodiče s dětmi...“

s. 30: rodiče všech dětí informovány o tom

s. 36: chybějí uvozovky

s. 36: interpunkce „... jsou děti předškolního věku, kterým rodiče znemožňují přístup k počítačům či televizi a jsou na druhé straně tací, kteří naopak ...“

s. 42: interpunkce ve větě „Předpokládám, že pedagogové mateřské školy nemají dostatečné kompetence a informace o využívání ICT ke své práci a s tím může být spojen i jejich negativní názor na tuto oblast.“

s. 46: tečka za číslovkou: Otázka 1., Otázka 2., Otázka 3., ...

s. 53: interpunkce „V MŠ až na 4%, využívají všichni...“

s. 83: interpunkce „Pedagogové v MŠ běžně absolvují jen základní kurzy pro ovládnutí ICT, s domněnkou, že vše ostatní ví.“

s. 84-86: číslování publikací v seznamu použitých zdrojů (např. [18.]

VI. Celková úroveň práce:

- Bakalářská práce **ICT v mateřské škole** splňuje po obsahové i formální stránce všechny náležitosti a požadavky, které byly vypsány zadáním. Výsledky práce jsou využitelné v praxi MŠ. Autorka bakalářské práce prokázala, že je schopna aplikovat analyticko-syntetické postupy a samostatně naplánovat, zorganizovat a vyhodnotit výzkumné šetření na aktuální téma.

Doporučuji uznat předloženou práci jako práci bakalářskou.

V Praze 11. května 2014

.....

Literatura

SPITZER, M. (2014) *Digitální demence. Jak připravujeme sami sebe a naše děti o rozum*. Host : Brno, 2014.